SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja

Druk nr 2856

SPRAWOZDANIE
KOMISJI KULTURY I ŚRODKÓW PRZEKAZU

o poselskim projekcie uchwały upamiętniającej Wincentego Pola w 150. rocznicę jego śmierci (druk nr 2822)

Marszałek Sejmu, zgodnie z art. 37 ust. 1 i art. 40 ust. 1 regulaminu Sejmu – po zasięgnięciu opinii Prezydium Sejmu – skierowała w dniu 30 listopada 2022 r. powyższy projekt uchwały do Komisji Kultury i Środków Przekazu do pierwszego czytania.

Komisja Kultury i Środków Przekazu po przeprowadzeniu pierwszego czytania oraz rozpatrzeniu tego projektu uchwały na posiedzeniu w dniu 13 grudnia 2022 r.

wnosi:

W y s o k i S e j m podjąć raczy załączony projekt uchwały.

Warszawa, dnia 13 grudnia 2022 r.

Sprawozdawca

/-/ Piotr Adamowicz

Przewodniczący Komisji

/-/ Piotr Babinetz

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

SEJM

Projekt

UCHWAŁA

SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia … 2022 r.

w sprawie upamiętnienia Wincentego Pola w 150. rocznicę jego śmierci

2 grudnia 1872 roku zmarł Wincenty Pol – zasłużony dla naszej Ojczyzny Polak z wyboru, geograf, poeta, kawaler orderu Virtuti Militari. Wincenty Pol urodził się 20 kwietnia 1807 roku w Lublinie jako Wincenty Ferreriusz Jakub Pohl. Jego ojciec był Niemcem z Warmii, zaś matka pochodziła ze spolonizowanej rodziny francuskiej. Język polski dobrze poznał dopiero jako nastolatek, oddając się lekturze twórczości romantyków. Podczas studiów na Uniwersytecie Lwowskim odkrył swoją polską tożsamość, związał się też z organizacjami konspiracyjnymi.

Po studiach pracował na Uniwersytecie Wileńskim. Stamtąd wyruszył do Powstania Listopadowego. Ranny w czasie walk z rosyjskim zaborcą, w uznaniu zasług odznaczony orderem Virtuti Militari. Po upadku powstania został internowany wraz z blisko 20-tysięczną armią. Organizował pomoc dla powstańców udających się na emigrację, angażował się w ruch patriotyczny.

Wiele podróżował, co zaowocowało pracą naukową o charakterze geograficznym. Nawet jego najbardziej znany utwór poetycki noszący tytuł „Pieśń o ziemi naszej" nazywany jest wierszowaną geografią Polski. W trakcie rabacji galicyjskiej został ranny i utracił dotychczasowy dorobek piśmienniczy, w tym liczące kilkanaście tomów opracowanie „Geografia i etnografia Polski", które przedstawiało przyrodę i człowieka ziem Rzeczypospolitej. W 1849 roku mianowano go profesorem geografii powszechnej, fizycznej i porównawczej na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie utworzył drugą na świecie katedrę geografii. Wincenty Pol opublikował wiele ważnych prac, w tym – stanowiący podstawę geografii fizycznej i geomorfologii – „Rzut oka na północne stoki Karpat". W „Historycznym obszarze Polski" spróbował, jako pierwszy z polskich geografów, wyznaczyć zasięg ziem Polski historycznej. Zainicjował także nową formę działalności dydaktycznej, jaką były wycieczki terenowe. W 1853 roku, m.in. na skutek donosów składanych do zaborcy austriackiego przez jednego z profesorów, został usunięty z uniwersytetu i wydalony z miasta,

a samą katedrę zlikwidowano. W tym krótkim czasie zdołał jednak stworzyć podstawy nowoczesnego nauczania geografii.

Wincenty Pol powrócił do Krakowa w 1867 roku. Mimo choroby, wskutek której oślepł, uczestniczył w życiu naukowym. Podczas prelekcji dowodził, że Polska jest zwartym regionem i może stanowić samodzielny byt polityczny. Na krótko przed śmiercią został członkiem Akademii Umiejętności. Sarkofag Wincentego Pola znajduje się w Krypcie Zasłużonych na Skałce.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wyraża uznanie dla postawy oraz dorobku naukowego i poetyckiego wybitnego Polaka Wincentego Pola w 150. rocznicę jego śmierci.